

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIII. Definitio & malitia invidiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

puta jejunia vigilia, disciplina, cilicia, &c. quantum vires corporis, & necessariae occupationes permittunt. Sunt tamen aliqui in venerem adeo proclives, ut corporalia ista remedia ipsis non sufficiant; ideo addenda ipsis sunt spiritualia remedia piarum considerationum, praesertim quatuor novissimorum, Dominicae Passionis, malorum terribilium, quae peccata carnis in hoc & futuro saeculo consequuntur, devotionis erga beatissimam Virginem, & sanctissimum Sponsum ejus Josephum, eleemosynae, dum facultates suppetunt, frequens ad Medicum spirituales accessus ad humiliter detegendas ipsi miseras suas, crebri gemitus & suspiria ad Deum pro obtinendo plenae conversionis dono, &c.

144 Sed quid ad id quod Doctor du Jardin, sacri Ord. Praedicator. in l. de officio Sacerdotis ait pag. 266. „Optimum & probatissimum remedium pro consuetudinariis in materia venerea, uti & in aliis materiis, est ut uno eodemque semper utantur Confessario, viro docto, pio & prudenti, ejusque monitis fideliter & constanter obtemperent? Respondeo, hactenus quidem bene & optime. Sed granosalis indiget assertio quam immediatè subjungit: „Ad prudentiam Confessarii pertinet, consuetudinariis ritè preparatis, pravam consuetudinem efficaciter propter Deum detestantibus, & ad remedia adhibenda se promptos exhibentibus, primà vice beneficium absolutionis libenter impendere, ut gratiâ Sacramenti roborati, fortiores contra relapsum evadant. „Quia nisi Jardinius exponat signa solida, ex quibus Confessarius prudenter colligere queat consuetudinarium accedere ritè preparatum, pravamque consuetudinem efficaciter detestantem, illa ipsius assertio incautos Confessarios inducit ad credendum tales in solo verbo ipsorum, ad dandum proinde absolutiones incautas, temerarias, precipitatas, dantibus periculosas, & accipientibus obfuitas potius quam profuturas. Addere ergo debebat, consuetudinarios primà vice ordinariè non praesumi accedere ritè preparatos, tamen ad remedia adhibenda se promptos exhibeant. Quia id signum quidem est inchoatae conversionis, sed non plenae & integrae; quae respectivè ad consuetudinarios brevi tempore perfici non solet, sed post multas collocationes, magnas preces & laboriosa penitentiae opera, uti partim ostendimus p. 1. cap. 28. reg. 8. partim fusiùs ex Scriptura, Patribus & primariis Theologis ostensuri sumus to. 3. l. 5. de Sacramento Penitentiae, ubi pariter monstrabimus, Confessarium ordinariè non debere credere tales ad absolutionem accedere ritè preparatos, nisi videat emendatos, nec signum sufficiens ad id credendum esse quòd jam non toties ut antè, sed rarius relabuntur. Quod etiam monstravimus loco citato reg. 9.

CAPUT XIII.

Definitio & malitia invidia.

INvidia est tristitia, quae de proximi bono 145 tristamur, quia in eo nos aequat, vel excellit. Haec definitio colligitur ex S. Augustino l. 11. de Genesi ad lit. c. 14. ubi dicit, quòd invidia est odium felicitatis aliena... Amando enim quisque excellentiam suam, vel paribus invidet, quòd ei coaequantur, vel superioribus, quòd eis non coaequantur. Unde ibidem addit, quòd causa invidendi, superbia est. Similia habet S. Thomas 2. 2. q. 36. a. 1. & 2. ubi sic: Sicut dictum est, invidia est tristitia quaedam de alienis bonis; sed haec tristitia potest contingere quatuor modis.

Uno quidem modo, cum aliquis dolet de bono 146 alterius, in quantum ex eo timetur nocuum, vel sibi ipsi, vel etiam aliis bonis: & talis tristitia non est invidia... & potest esse sine peccato. Unde Gregorius 22. Moralium ait: „Evenite plerumque solet, ut, non amisâ charitate, & inimici nos ruina lætificet; & rursum ejus gloria sine invidiæ culpa contrister: cum & ruente eo, quosdam bene erigi credimus; & proficiente illo, plerosque injustè opprimi formidamus.“

Alio modo potest aliquis tristari de bono alterius, 147 non ex eo quòd ipse habet bonum, sed ex eo quòd nobis deest bonum illud, quòd ipse habet. Et hoc proprie est zelus, ut Philosophus dicit in 2. Retb. & si iste zelus sit circa bona honesta, laudabilis est, secundum illud 1. Cor. 14. „amulamini spiritualia.“ Si autem sit de bonis temporaliis, potest esse cum peccato (dum scilicet est cum cupiditate) & sine peccato.

Tertio modo aliquis tristatur de bono alterius, 148 in quantum ille, cui accidit bonum, est eo indignus. Quae quidem tristitia non potest oriri ex bonis honestis, ex quibus aliquis justus efficitur; sed sicut Philosophus dicit in 2. Retb. „est de divitiis, & talibus, quae possunt provenire dignis & indignis.“ Et haec tristitia secundum ipsum vocatur „Nemesis“, & pertinet ad bonos mores. Sed hoc ideo dicitur, quia considerabat ipsa bona temporalia secundum se, prout possunt magna videri non respicientibus ad bona futura & aeterna. Sed, secundum doctrinam fidei, temporalia bona, quae indignis proveniunt, ex justa Dei ordinatione disponuntur, vel ad eorum correctionem, vel ad eorum damnationem. Et ejusmodi bona quasi nihil sunt in comparatione ad bona futura, quae servantur bonis. Et ideo hujusmodi tristitia prohibetur in Scriptura sacra, secundum illud Psal. 36. „Noli amulari in malignantibus, neque zelaveris facientes iniquitatem.“ Et Psal. 72. „Penè effusi sunt gressus mei, quia zelavi super iniquos, pacem peccatorum videns.“

Quarto modo aliquis tristatur de bonis alterius, 149 in quantum alter excedit ipsum in bonis. Et hoc proprie est invidia. Et illud semper est

pravum, ut Philosophus dicit in 2. Reth. quia dolet de eo, de quo est gaudendum, scilicet de bono proximi. Estque peccatum ex genere suo mortale, uti S. Doctor probat a. 3. quia invidia secundum rationem sui objecti contrariatur charitati, per quam est vita spiritualis animae. Sed in quolibet genere peccati mortalis invenitur aliqui imperfecti motus, quandoque etiam in viris perfectis, quae sunt peccata venialia.

150 Quam grave verò, peccatum sit invidia, graphicè depingit S. Chryostomus homil. 40. vel 41. in Matth. incipiendo ab hisce verbis: Tale certè malum est invidia, quae ut grassatur in animas, ut omnem malignitatem & nequitiam praeteregiatur, &c. Quod ibidem aurea eloquentia expositum videri potest.

151 Nihilominus invidia non est maximum peccatorum (ait S. Thomas a. 4. ad 2.) est tamen quaedam invidia quae inter gravissima peccata computatur, scilicet invidia fraternae gratiae, secundum quod aliquis dolet de ipso augmento gratiae Dei, non solum de bono proximi. Unde ponitur peccatum in Spiritum sanctum: quia per hanc invidentiam homo quodammodo invidet Spiritui sancto, qui in suis operibus glorificatur.

CAPUT XIV.

Filia invidia.

152 Filiae invidiae sunt, odium proximi, detractio, susurratio, gaudium in adversis, tristitia in prosperis, &c. De odio & detractioe alibi. Susurro & detractor in materia conveniunt, & etiam in forma, sive in modo loquendi (ait S. Thomas 2. 2. q. 74. a. 1.) quia uterque malum de proximo dicit. Differunt autem in fine: quia detractor intendit denigrare famam proximi, unde illa mala de proximo praecipue profert, ex quibus proximus infamari possit, vel saltem diminui ejus fama. Susurro autem intendit amicitiam separare, ut patet per Glossam interlinearem, quae dicit: „susurrones inter amicos discordiam feminantes, ... Et ideo susurro talia mala profert de proximo, quae possunt contra ipsum commovere animum audientis, secundum illud Eccli. 28. „Vir peccator conturbabit amicos, & in medio pacem habentium immitit inimicitiam. „Susurratio itaque est occulta mali de proximo narratio, ad finem feminandi discordiam inter amicos. Unde peccatum est ex genere suo mortale, tamò gravius (prosequitur S. Doctor a. 2.) quanto per ipsum majus nocumentum proximo inferitur. Nocumentum autem tamò majus est, quanto majus est bonum quod tollitur. Inter cetera verò bona exteriora praeminet amicus: quia sine amicis nullus vivere potest, „ut patet per Philosophum 8. Eth. 1. Unde dicitur Eccli. 6. „amico fideli nulla est comparatio. „Fama autem ipsa, quae per detractioem tollitur, ad hoc maxime necessaria est, ut homo idoneus ad amicitiam habeatur. Et ideo susurratio est majus peccatum quam detractio, & etiam quam con-

tumelia, quia „amicus est melior quam honor, & amari, quam honorari, „ut in 8. Eth. 6. 8. Philosophus dicit.

Videri potest Navarrus in Manuali c. 18. 153 n. 13. ubi sic: „Peccat qui bonam aliquorum amicitiam intendit notabiliter laedere, aut dat causam laedendi per susurrationem, animadvertens, vel animadvertere debens, se id facere... Nec debet absolvi, donec (quoad per eum fieri poterit) illos inter se reconciliet. Aut (si id praestare non potest) damnis inde secutus iudicio boni viri satisfaciatur, juxta Sumpnam Rosell. verbo invidia §. 6. Nostro tamen iudicio absolvendus est, modò firmiter id facere proponat. „Si tamen, id antè pollicitus, verbo non steterit, absolvendus non est, nisi re praestiterit.

CAPUT XV.

Definitio & malitia gula.

154 Gula est inordinatus appetitus edendi, & bibendi. Sumitur ex S. Thoma 2. 2. q. 148. a. 1. ubi dicit quòd gula non nominat quemlibet appetitum edendi & bibendi, sed inordinatum. Est autem appetitus iste semper inordinatus, quando finem alium non habet quam delectationem cibi vel potus; cibus proinde & potus non appetitur indigentia sustentationis, sed concupiscentia voluptatis. Non quòd voluptas ipsa cibi & potus, vel usus illius, peccatum sit (non enim solum cibo, sed etiam cibi sapore indiget infirmitas corporis (inquit Augustinus l. 4. contra Julian. c. 14.) sed quòd appetitus in ea, velut in fine positivè vel negativè ultimo conquiscentis, sive eam ad finem ulteriorem non referens, peccaminosus sit, ut jam Ecclesia declaravit, dum per Innocentium XI. propositionem hanc damnavit: Comedere & bibere usque ad satietatem, ob solam voluptatem, non est peccatum, modo non obstat valetudini. Quia licitè potest appetitus naturalis suis actibus frui: Quam etiam propositionem temerariam, scandalosam, perniciosam, erroneam, & ad Epicuram scholam ablegandam declaravit Generalis Cleri Gallicani Conventus anni 1700.

Porro gulam esse peccatum ex genere suo mortale constat ex dictis cap. 1. Est enim species quaedam idololatriae, quatenus homines gulae dediti, ventri suo velut fini serviunt, sicut Apostolus dicit Rom. 16. Huiusmodi enim Christo Domino nostro non servant, sed suo ventri. Et ad Philipp. 3. Quorum Deus ventris est. Et alias comessatio & ebrietas non essent peccata ex suo genere, sive propria specie mortalia. Cujus oppositum ex dicendis constabit.

CAPUT XVI.

Gulae species, & modi quinque, quibus nos gula vitium tenet.

156 Dividitur gula in comessationem, sive crapulam, & ebrietatem. Ita S. Thomas &c.